

Rethinking the Perception of Security: A Deconstructive Analysis of Female Students' Views on Public Spaces in the City of Tabriz

Iraj Teimouri ^a , Maryam Marefat^b , Maryam Najaf Alilou ^c , Abolghasem Taghizadeh Fanid^d

- a. *Department of Urban and Regional Planning, Faculty of Planning and Environmental Sciences, University of Tabriz, Tabriz, Iran*
Email: iraj-teymuri@yahoo.com
- b. *Department of Urban and Regional Planning, Faculty of Planning and Environmental Sciences, University of Tabriz, Tabriz, Iran*
Email: maryammarefat800@gmail.com
- c. *Department of Urban and Regional Planning, Faculty of Planning and Environmental Sciences, University of Tabriz, Tabriz, Iran*
Email: m.najafalilu@gmail.com
- d. *Department of Urban and Regional Planning, Faculty of Planning and Environmental Sciences, University of Tabriz, Tabriz, Iran*
Email: fanid@tabriz.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:
Research Paper

Received:
28 January 2025
Received in revised form:
2 February 2025
Accepted:
2 February 2025
pp.64-75

Keywords:
Security perception,
Female students,
Public spaces,
Deconstructive analysis,
Metropolitan Tabriz.

ABSTRACT

Security, as a multidimensional concept, encompasses physical, psychological, social, and economic dimensions. In this regard, the present study investigates the perceptions of female students at the University of Tabriz regarding security in the public spaces of the metropolitan area of Tabriz. The research methodology is based on semi-structured interviews and deconstructive analysis, conducted using NVivo software. The deconstructive analysis entails identifying and examining key terms and binary oppositions, such as security/insecurity, psychological/physical, light/darkness, surveillance/disorder, and open/closed spaces. This analytical approach enhances the comprehension of the implicit meanings and the underlying concepts within the students' responses. The examination of these binary structures underscores the significant role of such dichotomies in shaping security perceptions. The lexical and thematic analysis reveals that terms such as security, lighting, surveillance, public spaces, and population density frequently appear in the interviews. These concepts are identified as pivotal factors contributing to either the enhancement or diminishment of the sense of security. Additionally, the presence of other individuals, social diversity, antisocial behaviors, a sense of belonging to the community, and cultural and structural disparities among cities are recognized as influential determinants. Furthermore, urban design attributes to security perception, and the economic characteristics of the region also impact this perception. Personal experiences, risk perception, the presence of security forces, and surveillance systems are likewise identified as critical factors affecting perceived security.

Citation: Teimouri, I., Marefat, M., Najaf Alilou, M., & Taghizadeh Fanid, A. (2025). Rethinking the Perception of Security: A Deconstructive Analysis of Female Students' Views on Public Spaces in the City of Tabriz. *Journal of Geography and Urban Research*, 1(1), 64-75.

 <https://doi.org/10.22130/gur.2025.2051875.1012>

© The Author(s)

Publisher: University of Maragheh.

This is an open access article under the CC BY license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Extended Abstract

Introduction

This study explores the perceptions of female students at the University of Tabriz regarding security in the public spaces of the metropolitan area of Tabriz. Security, as a multidimensional concept, encompasses physical, psychological, social, and economic dimensions. Through in-depth interviews and qualitative analysis, this research aims to identify and analyze the factors influencing the perception of security and insecurity in public spaces. The findings suggest that well-designed urban environments, appropriate lighting, effective urban management, and the implementation of social and cultural programs play a crucial role in enhancing the perception of security.

Beyond physical determinants, social factors also exert a significant influence on security perception. Key factors include the presence of other individuals, social diversity, antisocial behaviors, a sense of belonging to the community, and cultural and structural differences across cities. Furthermore, urban design characteristics and regional economic conditions contribute to shaping security perceptions. Additionally, personal experiences, risk perception, and the presence of security forces and surveillance systems have been identified as critical determinants of perceived security.

Methodology

This research employs a qualitative methodology based on semi-structured interviews and deconstructive analysis, conducted using NVivo software. This approach facilitates the identification of meanings, contradictions, and ambiguities embedded within the interview data and enables a comprehensive examination of the various factors shaping security perception.

Deconstructive analysis involves the identification and examination of key terms and binary oppositions such as security/insecurity, psychological/physical, light/darkness, surveillance/disorder, and open/closed spaces. This analytical framework enhances the understanding of implicit meanings and underlying conceptual structures within the students' responses, offering deeper insights into the factors influencing their perception of security.

Results and discussion

The analysis of key terms and expressions reveals that words such as security, lighting, surveillance, public spaces, and population density were frequently mentioned in the interviews. These terms have been identified as critical factors that either enhance or diminish the

perception of security. Furthermore, the examination of binary structures—such as security/insecurity, psychological/physical, light/darkness, surveillance/disorder, and open/closed spaces—demonstrates that the interplay between these opposing elements plays a significant role in shaping individuals' security perceptions.

An exploration of underlying ambiguities and implicit meanings within the interviews highlights that security is a multidimensional and complex concept requiring attention to various physical, social, psychological, and economic factors. While some participants acknowledged the multifaceted nature of security, they did not provide detailed explanations regarding each dimension. Additionally, urban management was frequently cited as an influential factor; however, some students did not explicitly clarify how specific aspects of urban management contribute to enhancing security.

Conclusion

The findings of this study indicate that well-planned environmental design and adequate lighting significantly contribute to an increased sense of security. Sufficient and strategically placed lighting in public spaces—particularly during nighttime—plays a crucial role in mitigating fear and enhancing security perception. Additionally, the presence of security personnel and surveillance systems, such as closed-circuit television (CCTV) cameras, has been identified as an essential component in fostering a greater sense of safety.

Variations in security perception among individuals—particularly based on gender, age, and social status—underscore the necessity of adopting diverse and context-sensitive approaches in urban planning. Women, for instance, may perceive certain spaces as unsafe, even when men in the same environment report feeling secure. This discrepancy highlights the importance of incorporating gender-sensitive policies and community-centered strategies in urban security planning.

The role of urban management in ensuring public safety was repeatedly emphasized by participants. Effective urban governance—through strategic planning, increased monitoring, infrastructure enhancement, and improved public services—can play a pivotal role in fostering a safer urban environment. Addressing security concerns necessitates cross-sectoral collaboration among municipal authorities and the implementation of evidence-based policies.

Moreover, a strong sense of belonging and social cohesion emerged as a crucial factor in

enhancing security perceptions. Social and cultural initiatives can strengthen this sense of community attachment. Hosting local events, fostering community engagement, and promoting positive social interactions are among the strategies that can contribute to an improved sense of security.

Urban design plays a fundamental role in shaping perceptions of security. Features such as proper lighting, unobstructed sightlines, and well-maintained public amenities should be prioritized in urban planning efforts. Designs that enhance visibility and encourage social interactions can significantly contribute to improving public safety perceptions.

Ultimately, this study offers practical recommendations for enhancing security in urban public spaces and illustrates how a comprehensive, multidimensional approach can improve citizens' quality of life. The findings

provide valuable insights that can inform urban planning strategies, social policies, and cultural initiatives aimed at creating safer and more inclusive public environments.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work declaration of competing interest none.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

بازخوانی ادراک امنیت: تحلیل واسازی دیدگاه‌های دانشجویان دختر درباره فضاهای عمومی (مطالعه موردی: کلانشهر تبریز)

ایرج تیموری^۱✉، مریم معرفت^۲، مریم نجف‌علیلو^۳، ابوالقاسم تقی‌زاده فانید^۴

- ۱- گروه برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، دانشکده برنامه‌ریزی و علوم محیطی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. Email: iraj-teymuri@yahoo.com
۲- گروه برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، دانشکده برنامه‌ریزی و علوم محیطی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. Email: maryammarefat800@gmail.com
۳- گروه برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، دانشکده برنامه‌ریزی و علوم محیطی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. Email: m.najafaliilu@gmail.com
۴- گروه برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، دانشکده برنامه‌ریزی و علوم محیطی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. Email: fanid@tabriz.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۳/۱۱/۰۹

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۳/۱۱/۱۴

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۳/۱۱/۱۴

صص. ۶۴-۷۵

واژگان کلیدی:

ادراک امنیت، تحلیل واسازی، دانشجویان دختر، فضاهای عمومی، کلانشهر تبریز.

امنیت به عنوان یک مفهوم چندبعدی شامل ابعاد فیزیکی، روانی، اجتماعی و اقتصادی می‌باشد. در همین راستا پژوهش حاضر به بررسی ادراک دانشجویان دختر دانشگاه تبریز از امنیت در فضاهای عمومی کلانشهر تبریز پرداخته است. روش پژوهش مبتنی بر مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته و تحلیل واسازی می‌باشد که به کمک نرم‌افزار NVivo انجام گرفته است. این روش به کشف معناها، تناقضات و ابهامات نهفته در مصاحبه‌های انجام شده کمک کرده و شناسایی عوامل مختلف تأثیرگذار بر ادراک امنیت را ممکن ساخته است. تحلیل واسازی شامل شناسایی و تحلیل واژگان کلیدی و ساختارهای دوگانه‌ای همچون امنیت/نامنی، روانی/فیزیکی، روشنایی/ تاریکی، نظارت/ بی‌نظمی و فضاهای باز/ فضاهای بسته می‌باشد. تحلیل مذکور به درک بهتر معانی و مفاهیم پنهان در پاسخ‌های دانشجویان کمک نموده است. بررسی ساختارهای دوگانه مذکور نشان می‌دهد که تقابل این عناصر در شکل‌گیری ادراک امنیت نقش مهمی ایفا می‌نمایند. نتایج بخش تحلیل واژگان و اصطلاحات کلیدی حاکی از آن است که واژه‌هایی مانند امنیت، نورپردازی، نظارت، فضاهای عمومی و تراکم جمعیت به‌طور مکرر در مصاحبه‌ها به کار رفته‌اند و به‌عنوان عوامل کلیدی در ایجاد یا کاهش احساس امنیت مطرح شده‌اند. حضور دیگران، تنوع اجتماعی، رفتارهای ضداجتماعی، احساس تعلق به جامعه و تفاوت‌های فرهنگی و ساختاری شهرها از جمله این عوامل هستند. همچنین، ویژگی‌های طراحی شهری و اقتصادی منطقه نیز بر ادراک امنیت اثر می‌گذارند. تجربیات شخصی، درک خطر و حضور نیروهای امنیتی و سیستم‌های نظارتی نیز به عنوان دیگر عوامل مؤثر شناسایی شدند.

استناد: تیموری، ایرج؛ معرفت، مریم؛ نجف‌علیلو، مریم و تقی‌زاده فانید، ابوالقاسم. (۱۴۰۳). بازخوانی ادراک امنیت: تحلیل واسازی دیدگاه‌های دانشجویان دختر درباره فضاهای عمومی (مطالعه موردی: کلانشهر تبریز). مجله جغرافیا و پژوهش‌های شهری، ۱(۱)، ۶۴-۷۵.

<https://doi.org/10.22130/gur.2025.2051875.1012>

ناشر: دانشگاه مراغه

© نویسندگان

مقدمه

شهر به عنوان یک خانه بزرگ باید دارای ویژگی‌ها و خصوصیتی باشد تا بتواند راحتی و آسایش شهروندان را در آن محیط فراهم سازد (Asadpour et al., 2024: 327)، یکی از این ویژگی‌ها امنیت در فضاهای شهری می‌باشد، این واژه یک مفهوم چند بعدی و چند لایه است و شامل ابعاد و لایه‌های فیزیکی، روانی، اجتماعی و اقتصادی می‌باشد (Ceccato, 2016). در فضاهای عمومی شهری امنیت یکی از اساسی‌ترین نیازهای جوامع مدرن بوده و نقش حیاتی در کیفیت زندگی شهروندان ایفا می‌کند. احساس ناامنی و نگرانی از وقوع جرایم، مانعی جدی بر سر راه استفاده بهینه از فضاهای عمومی و تعاملات اجتماعی سالم در بسیاری از شهرهای ایران و جهان است (Ceccato, 2016). این نگرانی‌ها، به‌ویژه در میان گروه‌های آسیب‌پذیر مانند زنان، کودکان و سالمندان بیشتر دیده می‌شود و می‌تواند به محدودیت‌های جدی در زندگی روزمره افراد منجر شود. در واقع احساس ناامنی و نگرانی از وقوع جرایم مختلف در این فضاها، نه تنها به کاهش کیفیت زندگی و تضعیف تعاملات اجتماعی منجر می‌شود، بلکه کاهش استفاده از فضاهای عمومی و ترویج رفتارهای اجتماعی منفی را نیز به دنبال دارد. عوامل متعددی می‌تواند منجر به ارتقاء امنیت در فضاهای عمومی شهر شود که از آن میان می‌توان به طراحی مناسب محیطی و نورپردازی صحیح اشاره نمود (Cozens, 2008: 259). نقش مدیریت شهری و برنامه‌های اجتماعی و فرهنگی در تقویت همبستگی اجتماعی و ایجاد حس تعلق نیز از دیگر موضوعات مهمی است که می‌تواند نقش موثری در افزایش احساس امنیت ایفا نماید.

جین جیکوبز^۱ (۱۹۶۱) عواملی نظیر؛ تنوع کاربری، تراکم جمعیتی و پیاده‌راه‌ها را در ارتقاء امنیت فضاهای شهری مهم دانسته است. جعفری مهرآبادی و سجودی (۱۳۹۴) عامل تاریکی و نبودن روشنایی کافی در مسیرهای گذرگاهی نظیر پل‌ها به ویژه در ساعات میانی شب را بر احساس ناامنی زنان از حضور در این فضاها موثر دانسته‌اند. سلیمی (۱۴۰۰) استفاده از راهکارهای اجتماعی و الگوهای صحیح طراحی را در افزایش احساس امنیت موثر می‌داند. امیری و همکاران (۱۴۰۱) بر اهمیت شاخص کالبدی در برقراری امنیت در محله کوتی شهر بوشهر تاکید داشته‌اند. پیرزاده و همکاران (۱۴۰۱) عوامل کالبدی و میلمان شهری را مهم‌ترین عامل کاهش دهنده امنیت زنان در فضاهای عمومی دانسته‌اند و شکور و همکاران (۱۴۰۲) نیز بازسازی محیطی و افزایش نظارت پلیس، ارتقاء کیفیت محیط‌های سواره و پیاده و نظارت‌های هوشمند، استقلال افراد برای حضور در فضاهای عمومی و عامل رنگ‌آمیزی و خوانایی المان‌های شهری را مهم‌ترین عوامل ارتقاء حس امنیت زنان می‌دانند.

فراسیس و همکاران^۲ (۲۰۱۲) فضاهای عمومی باکیفیت را برای تقویت حس جامعه مهم می‌دانند. یو و فنگ^۳ (۲۰۱۷) تغییرات زمانی و مکانی امنیت عمومی در شهر شانگهای را با شاخص‌های جمع‌آوری شده از جمعیت، جرم و زیست‌پذیری توصیف کرده و نشان می‌دهند که امنیت عمومی این شهر در حال افزایش است. روی و بیلی^۴ (۲۰۲۱) در مطالعه خود نشان می‌دهند که عناصری مانند: نگاه مردانه، صفات شخصیتی منفی، ظاهر و رفتار مردان، حضور مردان میانسال و غریبه، تفاوت‌های فرهنگی و مکان‌هایی که گزارش‌های مکرر از وقوع مزاحمت دارند تأثیر منفی بر ادراکات امنیت زنان شهر کلکته دارند و در مقابل، فضاهای زنده و جاده‌های شلوغ که مسافران روزانه، دستفروشان و مغازه‌داران به فعالیت‌های هدفمند مشغول هستند، از نظر زنان امن تلقی می‌شوند. ناوارته هرناوندز و همکاران^۵ (۲۰۲۳) راه‌حل‌های طبیعت‌محور را در افزایش امنیت و کاهش ترس و اضطراب‌های شهری موثر می‌دانند. لین و همکاران^۶ (۲۰۲۳) در مطالعه خود بر وجود ارتباط مثبت میان روشنایی و ادراک عمومی تاکید نموده‌اند. ناوارته هرناوندز و آفرین^۷ (۲۰۲۳) در پژوهش دیگری نشان داده‌اند که

¹ Jane Jacobs

² Francis et al

³ Yu & Fang

⁴ Roy & Bailey

⁵ Navarrete-Hernandez et al

⁶ Lin et al

⁷ Navarrete-Hernandez & Afarin

بازسازی فضاهای عمومی به طور قابل توجهی ادراکات امنیت را برای مردان و زنان افزایش می‌دهند، همچنین به این نتیجه رسیده‌اند که اثربخشی مداخلات مختلف به جنسیت بستگی دارد. در ادامه یافته‌های پژوهش آن‌ها حاکی از این است که بازسازی فضاهای عمومی در محله‌های محروم از طریق طراحی شهری و سیاست‌گذاری، می‌تواند بهینه‌تر شود و لیس و همکاران^۱ (۲۰۲۴) نیز حس امنیت و حریم خصوصی در پارک‌ها را در ارتباط با توپوگرافی، وجود گیاهان پرتراکم و حضور افراد دیگر مورد مطالعه و بررسی قرار دادند و سناریوهای مختلفی در این رابطه ارائه کرده‌اند.

مرور پیشینه پژوهش نشان می‌دهد که ادراک امنیت زنان در فضاهای عمومی شهر تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل پیچیده قرار دارد که شامل عوامل فیزیکی، اجتماعی و فرهنگی است. در این میان، ادراک امنیت در فضاهای عمومی کلانشهر تبریز از منظر دانشجویان دختر مهم بوده و می‌تواند به عنوان ابزاری مناسب برای طراحی محیط‌های شهری به طراحان و برنامه‌ریزان شهری باری رساند. مهم‌ترین تفاوت این پژوهش با پژوهش‌های پیشین در استفاده از مصاحبه عمیق و روش پژوهش کیفی می‌باشد. دلایل متعددی را می‌توان برای این امر بیان کرد که یکی از مهم‌ترین آنها نبود ابزار استاندارد برای سنجش احساس امنیت در این حوزه مطالعاتی است. از همین رو، در پژوهش حاضر با در نظر داشتن پیچیدگی مفهوم امنیت از منظر افراد، بدلیل زمینه‌های فردی، خانوادگی، فرهنگی و اقتصادی از روش تحلیل واسازی متن برای بررسی موضوع امنیت استفاده شده است. در واقع پژوهش حاضر هم‌راستا با پژوهش‌های قبلی قصد دارد به ادراک احساس امنیت در میان دانشجویان دختر دانشگاه تبریز بپردازد. لازم به ذکر است که نوآوری پژوهش حاضر در استفاده از روش مصاحبه عمیق و تحلیل واسازی متن می‌باشد. این پژوهش در راستای دستیابی به اهداف زیر انجام گرفته است:

شناسایی عوامل مؤثر بر امنیت در فضاهای عمومی: بررسی عواملی که می‌توانند به افزایش یا کاهش احساس امنیت در فضاهای عمومی منجر شوند؛ تحلیل تناقضات و تفاوت‌ها؛ شناسایی و تحلیل تناقضات و تفاوت‌های موجود در دیدگاه‌های مصاحبه‌شوندگان درباره امنیت و بازسازی مفاهیم امنیت: بازسازی و تفسیر جدید مفاهیم کلیدی امنیت با استفاده از روش واسازی متن.

چارچوب نظری

احساس امنیت در فضاهای عمومی شهر به عنوان یکی از مسائل اساسی در طراحی و برنامه‌ریزی شهری مطرح می‌باشد، همچنین مفهوم مذکور تأثیر مستقیم و چشمگیری بر کیفیت زندگی شهروندان دارد. این احساس می‌تواند به شکل‌گیری روابط اجتماعی مثبت، تعاملات موثر و بهره‌مندی از فضاهای عمومی کمک کند. احساس امنیت به معنی وجود شرایطی است که در آن افراد در محیط‌های عمومی از خطرات فیزیکی و روانی در امان می‌باشند و می‌توانند بدون نگرانی، از این فضاها لذت ببرند. این مفهوم شامل ابعاد مختلفی نظیر امنیت فیزیکی، امنیت روانی و امنیت اجتماعی است (Mouratidis, 2019: 120). ویژگی‌های کالبدی محیط نظیر طراحی محیطی، نورپردازی، فضاهای باز با قابلیت دید، فضاهای پنهانی و مخفی می‌توانند بر احساس امنیت در فضاهای عمومی شهر تأثیر بگذارند.

نظریه چشم‌انداز- پناهگاه اپلتون^۲ (۱۹۷۵) یکی از نظریه‌های بنیادین مرتبط با ویژگی‌های کالبدی موثر بر احساس امنیت می‌باشد. بر اساس این نظریه رویت‌پذیری مناظر بدون دیده شدن کلید اصلی ایجاد احساس امنیت است (Appleton, 1975; Dosen & Ostwald, 2013: 15). در رابطه با ویژگی‌های کالبدی محیط می‌توان به سایر موارد نظیر نورپردازی مناسب و روشنایی کافی نیز اشاره نمود. این ویژگی‌ها می‌توانند به کاهش ترس از جرم و افزایش احساس امنیت کمک نمایند. فضاهای روشن با نورپردازی مناسب می‌توانند احساس امنیت بیشتری را به افراد القا کنند (Sumartojo, 2022: 267; Bille & Sorensen, 2007: 147). همچنین وجود گیاهان متراکم منجر به شکل‌گیری مکان‌های پنهانی برای انجام فعالیت‌های غیرقانونی می‌شود که به تبع آن میزان احساس امنیت کاهش می‌یابد (Kuo & Sullivan, 2001: 345)؛ در

¹ Lis et al

² Appleton

مقابل مناطق باز و رویت‌پذیر که امکان مشاهده محیط اطراف را فراهم می‌کنند، می‌توانند به افزایش احساس امنیت کمک نمایند (Michael & Hull, 1994: 141; Cassels & Guaralda, 2013: 166).

طراحی محیط‌های شهری اثرات مثبت بسیاری بر ادراک امنیت دارند. استراتژی‌های طراحی محیطی که می‌توانند بر احساس امنیت زنان کمک کنند شامل طراحی مبتنی بر شواهد، افزایش حضور اجتماعی و توجه به نیازهای زنان می‌باشند. دیدگاه کنترل اجتماعی به طور گسترده در پژوهش‌های مرتبط با امنیت استفاده می‌شود. بر اساس این دیدگاه، حضور افراد در فضاهای عمومی می‌تواند به کاهش ترس از جرم کمک نماید. این افراد در هنگام بروز خطر به عنوان منابع دفاعی بالقوه عمل می‌کنند؛ نظریه‌های جین جیکوبز (۱۹۶۱) و اسکار نیومن^۱ (۱۹۷۲) نمونه‌هایی از این رویکرد هستند که به تاثیر حضور افراد در بروز احساس امنیت اشاره دارند (Jacobs, 1961; Newman, 1972). نظریه‌های جرم‌شناسی و پیشگیری از جرم نیز می‌توانند به بهبود احساس امنیت در فضاهای عمومی کمک کنند. یکی از این نظریه‌ها؛ نظریه «پنجره‌های شکسته» می‌باشد که توسط ویلسون و کلینگ^۲ (۱۹۸۲) پیشنهاد شده است. از منظر این نظریه ناهنجاری‌های کوچک در محیط، مانند زباله‌ها یا وندالیسم، می‌توانند به بروز احساس ناامنی و افزایش وقوع جرم و نیز نگهداری مناسب و توجه به جزئیات محیطی می‌توانند به بروز احساس امنیت کمک نمایند (Wilson & Kelling, 1982: 31).

تفاوت‌های فرهنگی نقش مهمی بر تجربه افراد از فضاهای عمومی دارند، به عبارت دیگر فرهنگ‌ها و انتظارات اجتماعی می‌توانند بر نحوه ادراک و تعاملات افراد در این فضاها تاثیر بگذارند. در برخی جوامع، حضور زنان در فضاهای عمومی با محدودیت‌های بیشتری همراه است. به زعم مری^۳ (۱۹۸۱) دشواری در تفسیر رفتار افرادی که از نظر فرهنگی متفاوت هستند، می‌تواند به افزایش ترس و احساس ناامنی منجر شود، این درحالیست که شناخت و درک تفاوت‌های فرهنگی می‌تواند به بهبود احساس امنیت در فضاهای عمومی کمک نماید. از سویی دیگر نقش جنسیت در احساس امنیت در فضاهای عمومی را نمی‌توان نادیده گرفت. علی‌الخصوص در جوامع مردسالار این مساله بیشتر مشهود می‌باشد. دیدگاه‌های فمینیستی تاکید می‌کنند که ویژگی‌های فضایی خاص می‌تواند باعث افزایش ترس و احساس ناامنی در زنان شوند. عواملی مانند مکان‌های پنهان، دید محدود و نورپردازی ناکافی می‌تواند احساس ناامنی را در زنان افزایش دهند. عوامل روانی نیز بر ادراک امنیت تاثیر دارند. احساس امنیت تحت تاثیر ادراکات فردی از محیط است که شامل ترکیبی از عوامل محیطی، اجتماعی و فرهنگی می‌باشد (Mouratidis, 2019: 121).

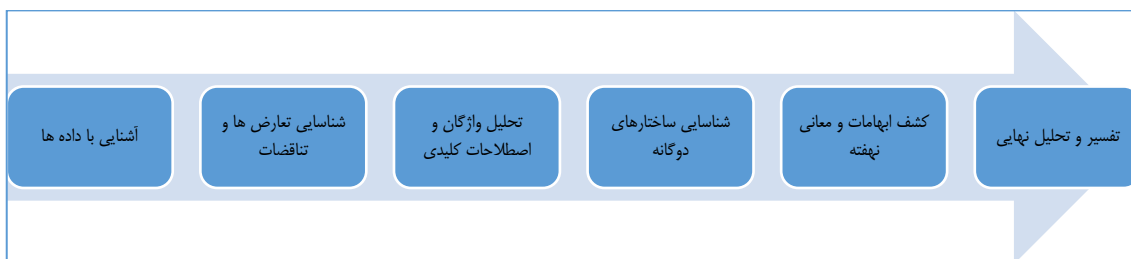
روش پژوهش

پژوهش حاضر در دسته پژوهش‌های کیفی قرار دارد و از طریق تحلیل واسازی متن به تحلیل مصاحبه‌ها می‌پردازد. در این پژوهش برای بررسی و جمع‌آوری داده‌های مرتبط با ادراک امنیت دانشجویان دختر دانشگاه تبریز در فضاهای عمومی کلانشهر تبریز از روش مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش دانشجویان دختر دانشگاه تبریز می‌باشد. روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند است و افراد نمونه از میان دانشجویانی که تجربیات متنوع و متفاوتی در خصوص ادراک امنیت در فضاهای عمومی داشتند، انتخاب شدند. تعداد افراد نمونه (۱۹ نفر) با توجه به اصل اشباع نظری تعیین گردید. مصاحبه شامل پاسخ‌های ۱۹ نفر از دانشجویان دانشگاه تبریز در مقاطع دکتری (برنامه‌ریزی شهری و روستایی) و کارشناسی ارشد (برنامه‌ریزی مسکن، ادبیات فارسی، جامعه‌شناسی، علم اطلاعات، جغرافیا، فیزیک، حسابداری، حقوق، برنامه‌ریزی اجتماعی و تعاون، علوم تربیتی) است. مصاحبه‌ها به صورت حضوری و در محیط دانشگاه انجام گرفته است و مدت زمان هر مصاحبه بین ۳۰ تا ۶۰ دقیقه می‌باشد. برای تحلیل داده‌ها از روش واسازی مصاحبه‌ها و برای تحلیل واسازی از نرم افزار NVivo بهره گرفته شده است، در همین راستا ابتدا تمام مصاحبه‌های ضبط شده در نرم افزار Word

¹ Oscar Newman

² Wilson & Kelling

تایپ شدند و سپس وارد نرم افزار NVivo گردیدند تا معناها، تناقضات و ابهامات نهفته در مصاحبه‌های انجام شده کشف شوند. تحلیل واسازی شامل مراحل زیر می‌باشد:

شکل ۱. مراحل تحلیل واسازی متن

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

۱. آشنایی با داده‌ها؛ ابتدا متن مصاحبه‌ها به دقت خوانده و بررسی می‌شوند تا آشنایی کلی با محتوا، موضوعات و ساختار متن حاصل شود (Khanifar & Moslemmi, 2019).

۲. شناسایی تعارض‌ها و تناقضات؛ در این مرحله به بررسی و شناسایی نقاط مبهم و متناقض متن پرداخته می‌شود.

۳. تحلیل واژگان و اصطلاحات کلیدی؛ واژگان و اصطلاحات کلیدی مورد استفاده در مصاحبه‌ها به دقت تحلیل و بررسی می‌شوند. این مرحله شامل بررسی کاربردهای چندگانه واژگان و معانی مختلف آن‌ها می‌باشد.

۴. شناسایی ساختارهای دوگانه؛ ساختارهای دوگانه در متن، مانند تقابلهای دوتایی^۱ شناسایی و تحلیل می‌شوند. این تقابلهای نقش مهمی در شکل‌گیری معنا دارند (Khanifar & Moslemmi, 2019).

۵. کشف ابهامات و معانی نهفته؛ ابهامات و معانی نهفته در متن مصاحبه‌ها شناسایی و تحلیل می‌شوند. این مرحله به ما کمک می‌کند تا لایه‌های پنهان معنایی و نکات مخفی پاسخ‌های دانشجویان شناسایی شوند.

۶. تفسیر و تحلیل نهایی؛ یافته‌های مراحل قبلی ترکیب شده و تفسیر جامع و نهایی از متن ارائه می‌شود. این مرحله شامل استنتاجات نهایی و تحلیل کلی متن بر اساس یافته‌های پیشین است.

اعتبار و پایایی، برای اطمینان از اعتبار و پایایی نتایج، از روش‌های مختلفی مانند بررسی مجدد مصاحبه‌ها، استفاده از چندین کدگذار مستقل برای تحلیل داده‌ها و تطبیق نتایج با تئوری‌های موجود بهره گرفته شده است. همچنین به منظور رعایت ملاحظات اخلاقی، محرمانگی اطلاعات شرکت‌کنندگان تضمین شده و نتایج پژوهش به صورت ناشناس گزارش گردیده است.

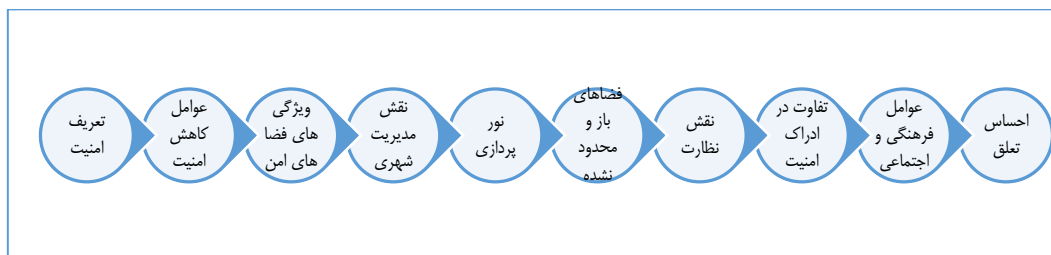
یافته‌های پژوهش

تحلیل واسازی مصاحبه

شناخت کلی متن: مصاحبه‌های پژوهش حاضر به بررسی دیدگاه‌های مختلف دانشجویان دختر دانشگاه تبریز در خصوص ادراک امنیت در فضاهای عمومی کلانشهر تبریز می‌پردازد. از مصاحبه‌شوندگان سوالاتی در رابطه با تعریف امنیت، عوامل مؤثر بر امنیت و ویژگی‌های فضاهای امن و ناامن پرسیده شده است.

شناسایی تعارض‌ها و تناقضات: این مرحله به شناسایی و تحلیل تعارض‌ها و تناقضات موجود در پاسخ‌های دانشجویان اختصاص دارد. شناسایی این تعارض‌ها می‌تواند نشان‌دهنده پیچیدگی و تنوع دیدگاه‌ها در خصوص امنیت شهری باشد. شکل (۲) تعارض‌ها و تناقضات شناسایی شده در درون متن مصاحبه‌ها را نشان می‌دهد:

¹ Binary Oppositions

شکل ۲. تعارض‌ها و تناقضات داخل متن

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

۱. تعریف امنیت

برخی دانشجویان امنیت را به صورت ذهنی و روانی تعریف کردند. از نظر آن‌ها امنیت به معنای احساس راحتی و نبود ترس است، در مقابل تعدادی دیگر امنیت را به معنای فیزیکی آن و به عنوان حفظ امنیت جسمی تعریف نمودند.

۲. عوامل کاهش امنیت

به کرات عوامل محیطی مانند بی‌نظمی، نورپردازی نامناسب و عدم نظارت و عوامل اجتماعی نظیر تراکم بالا و عدم برنامه‌ریزی مناسب به عنوان عوامل کاهش دهنده میزان امنیت مطرح شدند.

۳. ویژگی‌های فضاهای امن

دانشجویان تعاریف متنوعی از فضاهای امن ارائه نمودند. برخی به روشنائی، حضور مردم و دوربین‌های نظارتی اشاره کردند، برخی دیگر نیز فضاهای پرجمعیت را مورد توجه قرار دادند و به عواملی نظیر تراکم جمعیت و حضور پلیس اشاره کردند.

۴. نقش مدیریت شهری

برخی دانشجویان به نقش مدیریت شهری در تأمین امنیت اشاره کردند. با این حال، تعدادی از دانشجویان در رابطه با نقش مدیریت شهری ابهام داشتند و دقیقاً مشخص ننمودند که چگونه مدیریت شهری می‌تواند امنیت را بهبود بخشد.

۵. نورپردازی

اکثر دانشجویان به نقش مهم نورپردازی در افزایش میزان امنیت اشاره نمودند. برخی دانشجویان هم به عامل نورپردازی نامناسب به عنوان یکی از عوامل کاهش دهنده میزان امنیت اشاره کردند.

۶. فضاهای باز و محدود نشده

برخی دانشجویان به نقش فضاهای باز و بدون موانع در ایجاد احساس امنیت اشاره نمودند، در مقابل تعدادی دیگر به تراکم بالای گیاهان و تأثیر آن بر کاهش میزان امنیت اشاره کردند.

۷. نقش نظارت

برخی دانشجویان نظارت فیزیکی و حضور پلیس و گشت‌های امنیتی را در ایجاد احساس امنیت موثر دانستند، اما تعدادی دیگر به نقش دوربین‌های مداربسته و نظارت تصویری در افزایش میزان امنیت اشاره نمودند (نظارت تکنولوژیک).

۸. تفاوت در ادراک امنیت

مصاحبه‌شوندگان به تفاوت‌های ادراکی موجود در میان دانشجویان اشاره کردند.

۹. عوامل فرهنگی و اجتماعی

دانشجویان عوامل فرهنگی و اجتماعی را به عنوان عوامل مؤثر بر ایجاد احساس امنیت مطرح نمودند. همچنین آن‌ها برنامه‌ریزی‌های اجتماعی فرهنگی که باعث افزایش همبستگی اجتماعی و احساس تعلق خاطر می‌شود را به عنوان عوامل مؤثر بر افزایش میزان امنیت مطرح کردند.

۱۰. احساس تعلق در جامعه

ایجاد حس تعلق در جامعه به عنوان یکی از عوامل ارتقاء امنیت مطرح شده است. برخی از دانشجویان هم به نقش پایداری اجتماعی در افزایش امنیت اشاره کرده‌اند.

تحلیل واژگان و اصطلاحات کلیدی

تحلیل دقیق واژگان و اصطلاحات کلیدی درون متن، به شرح زیر است:

۱. امنیت: می‌تواند به معنای فیزیکی، روانی، اجتماعی و اقتصادی باشد.
۲. نورپردازی: این واژه به طور مکرر در متن بکار گرفته شده و به عنوان یکی از عوامل اصلی در افزایش یا کاهش میزان امنیت مطرح گردیده است.
۳. نظارت: نظارت می‌تواند شامل حضور فیزیکی پلیس و نیروهای امنیتی و همچنین استفاده از دوربین‌های مداربسته باشد.
۴. فضاهای عمومی: این واژه به فضاهایی اطلاق می‌شود که برای استفاده عمومی طراحی شده‌اند، مانند پارک‌ها، خیابان‌ها، و میدان‌ها.
۵. تراکم جمعیت: تراکم بالا یا پایین جمعیت در یک فضا می‌تواند بر احساس امنیت تأثیر بگذارد. در مصاحبه‌ها، به تراکم جمعیت به عنوان یکی از عوامل مؤثر بر احساس امنیت یا ناامنی اشاره شده است.
۶. بی‌نظمی: وجود بی‌نظمی در فضاهای عمومی می‌تواند احساس ناامنی را افزایش دهد.
۷. مدیریت شهری: به مجموعه اقداماتی که توسط مقامات شهری برای بهبود امنیت و کیفیت زندگی شهروندان انجام می‌شود، اطلاق می‌شود. در مصاحبه‌ها به نقش مهم مدیریت شهری در تأمین امنیت اشاره شده است.
۸. همبستگی اجتماعی: احساس تعلق و تعاملات مثبت اجتماعی که می‌تواند به افزایش احساس امنیت کمک کند. این مفهوم به طور مستقیم با امنیت اجتماعی مرتبط است.
۹. طراحی محیطی: طراحی صحیح و مناسب فضاهای عمومی می‌تواند به افزایش امنیت و کاهش ترس کمک کند. این مفهوم شامل مواردی مانند نورپردازی، دید وسیع و امکانات عمومی است.
۱۰. روانشناختی: به ابعاد ذهنی و احساسی امنیت اشاره دارد. امنیت روانشناختی به معنای احساس آرامش و نبود ترس از مخاطرات است.

شناسایی ساختارهای دوگانه

ساختارهای دوگانه در متن شامل موارد زیر هستند:

تضاد	واژگان
نامنی	امنیت
فیزیکی	روانی
تاریکی	روشنایی
بی نظمی	نظارت
فضای بسته	فضای باز
خلوت بودن	حضور دیگران
عدم تنوع اجتماعی	تنوع اجتماعی
کمبود جمعیت	تراکم جمعیت
ناپایداری اجتماعی	پایداری اجتماعی
استرس	آرامش

شکل ۳. ساختارهای دوگانه در متن

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

تمامی واژگان موجود در شکل (۳) به کمک واژگان متضاد نظیر امنیت در برابر نامنی، روانی در برابر فیزیکی، روشنایی در برابر تاریکی، نظارت در برابر بی‌نظمی، فضای باز در برابر فضای بسته و غیره تعریف شدند. واژگان مذکور می‌توانند به عنوان عوامل تاثیرگذار بر امنیت و نامنی مطرح گردند.

کشف ابهامات و معانی نهفته

این بخش به کشف ابهامات و معانی نهفته در متن مصاحبه می‌پردازد، در این صورت لایه‌های پنهان معنایی و نکات مخفی موجود در مصاحبه‌ها شناسایی می‌شوند:

۱. امنیت چندبعدی: برخی مصاحبه‌شوندگان به امنیت چندبعدی اشاره نمودند، این درحالیست که توضیح دقیقی در رابطه با هر بُعد ارائه نکردند. این امر حاکی از پیچیدگی و گستردگی مفهوم امنیت در ذهن افراد می‌باشد.
۲. نقش مدیریت شهری: به کرات به نقش مدیریت شهری در تأمین امنیت اشاره شده است، اما برخی دانشجویان دقیقاً مشخص نکردند که چگونه مدیریت شهری می‌تواند میزان امنیت را افزایش دهد. این ابهام نشان‌دهنده نیاز به وجود برنامه‌ریزی دقیق‌تر و مشخص‌تر در این زمینه می‌باشد.
۳. تفاوت در ادراک امنیت: برخی دانشجویان به وجود تفاوت‌های ادراک امنیت میان افراد مختلف اشاره نمودند، اما تحلیل دقیقی از این تفاوت‌ها ارائه نکردند. این مسئله می‌تواند نشان‌دهنده تأثیر عوامل فردی و اجتماعی مختلف بر ادراک امنیت باشد.
۴. همبستگی اجتماعی: احساس تعلق و همبستگی اجتماعی به‌عنوان یکی از عوامل ارتقاء دهنده میزان امنیت مطرح گردید، این درحالیست که روش‌های خاصی برای تقویت چنین احساسی معرفی نشد. این امر حاکی از نیاز به تدوین برنامه‌های اجتماعی و فرهنگی مؤثرتر می‌باشد.

۵. نورپردازی: اهمیت نورپردازی در ایجاد امنیت به دفعات زیاد از سوی مصاحبه‌شوندگان مطرح شد، این درحالیست که تعدادی از مصاحبه‌شوندگان به کمبود نورپردازی در برخی مناطق اشاره نمودند، این امر نشان‌دهنده نواقص موجود در زیرساخت‌های شهری می‌باشد.
۶. فضاهای باز و محدود نشده: برخی دانشجویان به نقش مثبت فضاهای باز در ایجاد امنیت اشاره نمودند، این درحالیست که تحلیل دقیقی از نحوه طراحی این فضاها ارائه نکردند. مسئله مذکور نشان‌دهنده نیاز به طراحی محیطی مناسب می‌باشد.
۷. حضور پلیس: برخی دانشجویان به نقش مثبت حضور پلیس و نیروهای امنیتی در ایجاد امنیت اشاره نمودند، این درحالیست که تعدادی از دانشجویان به نبود این نیروها در برخی مناطق اشاره کردند، این امر نشان‌دهنده وجود نواقص در توزیع نیروی امنیتی می‌باشد.
۸. طراحی محیطی: برخی دانشجویان به اهمیت طراحی صحیح محیط در افزایش میزان امنیت اشاره نمودند، اما جزئیات بیشتری در مورد ویژگی‌های خاص این طراحی‌ها ارائه نکردند. این امر نشان‌دهنده نیاز به تحقیق و بررسی بیشتر در این زمینه می‌باشد.
۹. نظارت تکنولوژیک: برخی دانشجویان به نقش دوربین‌های مداربسته و نظارت تصویری در ایجاد امنیت اشاره نمودند، این درحالیست که تعدادی از دانشجویان به عدم کفایت این نظارت‌ها در برخی مناطق اشاره کردند، این امر نشان‌دهنده نیاز به بهبود سیستم‌های نظارتی می‌باشد.
۱۰. تأثیر اجتماعی و فرهنگی: برخی دانشجویان به تأثیر عوامل اجتماعی و فرهنگی بر ادراک امنیت اشاره نمودند، اما تحلیل دقیقی از این عوامل ارائه نکردند. این امر نشان‌دهنده پیچیدگی و گستردگی تأثیرات فرهنگی و اجتماعی بر ادراک امنیت می‌باشد.

تفسیر و تحلیل نهایی مصاحبه

۱. تعریف چندبعدی امنیت: امنیت به عنوان مفهومی چندبعدی و پیچیده با ابعاد فیزیکی، روانی، اجتماعی و اقتصادی تعریف شد. این تعریف گسترده نشان‌دهنده اهمیت بررسی همه جانبه و جامع امنیت در برنامه‌ریزی شهری می‌باشد.
۲. اهمیت نورپردازی و نظارت: نورپردازی و نظارت به عنوان عوامل کلیدی موثر بر افزایش یا کاهش میزان امنیت مطرح شدند. بسیاری از دانشجویان به اهمیت نورپردازی مناسب و نظارت فعال اشاره نمودند. این عوامل نقش مهمی در بهبود ادراک امنیت در فضاهای عمومی دارند.
۳. تفاوت‌های ادراک امنیت: ادراک امنیت در میان افراد مختلف و بر اساس جنسیت، سن و موقعیت اجتماعی متفاوت است. این موضوع نشان‌دهنده نیاز به اتخاذ رویکردهای متنوع و متناسب با نیازهای مختلف جامعه در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های شهری می‌باشد.
۴. نقش مدیریت شهری: نقش مدیریت شهری در تأمین امنیت بارها توسط دانشجویان مطرح شد، این درحالیست که به‌طور دقیق مشخص نکردند که چگونه مدیریت شهری می‌تواند میزان امنیت را افزایش دهد. این مسئله نیازمند برنامه‌ریزی دقیق‌تر و مشارکت فعال‌تر مدیریت شهری می‌باشد.
۵. همبستگی اجتماعی و حس تعلق: ایجاد حس تعلق و همبستگی اجتماعی به‌عنوان یکی از عوامل ارتقاء دهنده میزان امنیت مطرح شد. این مسئله نیازمند تدوین برنامه‌های اجتماعی و فرهنگی مؤثرتر برای تقویت همبستگی اجتماعی و افزایش احساس امنیت می‌باشد.
۶. طراحی محیطی و فضاهای عمومی: طراحی صحیح فضاهای عمومی می‌تواند منجر به افزایش میزان امنیت و کاهش میزان ترس شود. در همین راستا لازم است مواردی نظیر نورپردازی مناسب، دید وسیع و امکانات عمومی مورد توجه مسئولان و متولیان امور قرار گیرد.

۷. تأثیرات فرهنگی و اجتماعی: نتایج حاکی از پیچیدگی و گستردگی تأثیرات فرهنگی و اجتماعی بر ادراک امنیت می‌باشد، بنابراین لازم است بیش از پیش در برنامه‌ریزی‌های شهری مورد توجه قرار گیرد.

بحث

تحلیل‌ و‌اسازی‌ متن‌ نشان‌ می‌ دهد‌ که‌ امنیت‌ در‌ فضاهای‌ عمومی‌ شهری‌ مفهومی‌ چندبعدی‌ و‌ پیچیده‌ دارد،‌ در‌ همین‌ راستا‌ لازم‌ است‌ به‌ عوامل‌ مختلف‌ فیزیکی،‌ اجتماعی،‌ روانی‌ و‌ اقتصادی‌ توجه‌ شود. نتایج حاصل از تحلیل‌ و‌اسازی‌ حاکی‌ از آن‌ است‌ که‌ هر‌ یک‌ از‌ عوامل‌ مذکور‌ می‌ توانند‌ به‌ طور‌ مستقل‌ یا‌ در‌ تعامل‌ با‌ دیگر‌ عوامل،‌ بر‌ ادراک‌ امنیت‌ افراد‌ تأثیرگذار‌ باشند. امنیت‌ در‌ فضاهای‌ عمومی‌ شهری‌ نیازمند‌ رویکردهای‌ جامع‌ و‌ چندبعدی‌ است. برنامه‌ریزی‌های‌ شهری‌ باید‌ به‌ تمامی‌ ابعاد‌ امنیت‌ توجه‌ کنند‌ و‌ از‌ روش‌های‌ متنوع‌ و‌ مبتنی‌ بر‌ شواهد‌ برای‌ بهبود‌ امنیت‌ استفاده‌ نمایند. تفاوت‌های‌ ادراک‌ امنیت‌ میان‌ افراد‌ مختلف‌ و‌ نقش‌ مدیریت‌ شهری‌ در‌ تأمین‌ امنیت‌ از‌ جمله‌ موضوعات‌ مهمی‌ هستند‌ که‌ باید‌ در‌ سیاست‌گذاری‌های‌ شهری‌ مورد‌ توجه‌ قرار‌ گیرند. همچنین، برنامه‌های‌ اجتماعی‌ و‌ فرهنگی‌ که‌ به‌ ایجاد‌ حس‌ تعلق‌ و‌ تقویت‌ همبستگی‌ اجتماعی‌ کمک‌ می‌ کنند، می‌ توانند‌ نقش‌ مهمی‌ در‌ ارتقاء‌ امنیت‌ داشته‌ باشند.

یافته‌های‌ پژوهش‌ حاضر‌ در‌ خصوص‌ ادراک‌ امنیت‌ در‌ فضاهای‌ عمومی‌ شهری‌ هم‌راستا‌ با‌ تعدادی‌ از‌ پژوهش‌های‌ بررسی‌ شده‌ در‌ بخش‌ پیشینه‌ پژوهش‌ می‌ باشد. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که نورپردازی مناسب و نظارت فعال می‌ تواند به بهبود ادراک امنیت کمک کند و این امر توسط یافته‌های پژوهش‌های لین و همکاران (۲۰۲۳) تایید می‌گردد. یافته‌های پژوهش حاضر در رابطه با نقش مهم مدیریت شهری در تأمین امنیت و بهبود زیرساخت‌ها نیز با یافته‌های فاستر و همکاران (۲۰۱۴) هم‌راستا می‌باشد. تفاوت‌های مطرح شده در خصوص ادراک امنیت در میان افراد مختلف در پژوهش‌های لیس و همکاران (۲۰۲۴) نیز آمده است. با توجه به ویژگی‌ها و شرایط خاص هر فضای اجتماعی وجود تفاوت‌ها و عدم همخوانی‌ها طبیعی می‌باشد، در ادامه به چند مورد از این عدم همخوانی‌ها اشاره می‌شود: برای مثال در پژوهش حاضر برخی از مصاحبه‌شوندگان به عدم کفایت نظارت تکنولوژیک در تعدادی از مناطق اشاره کردند، این در حالیست که در سایر مطالعات صورت گرفته در این خصوص، تأثیرات فرهنگی و اجتماعی به اندازه کافی مهم عنوان نشده است. این تفاوت‌ها نشان می‌دهد که هر پژوهش می‌تواند بر اساس نمونه‌گیری، روش‌شناسی و شرایط خاص خود به نتایج متفاوتی دست یابد.

نتیجه‌گیری

وجود امنیت در فضاهای عمومی شهری یکی از اساسی‌ترین نیازهای جوامع مدرن بوده و نقش حیاتی در کیفیت زندگی شهروندان ایفا می‌کند. هدف اصلی پژوهش حاضر نیز شناسایی عوامل مؤثر بر احساس امنیت در فضاهای عمومی از نگاه دانشجویان دختر دانشگاه تبریز بود که با روش کیفی و مصاحبه عمیق با روش‌ و‌اسازی‌ متن انجام گرفت. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که امنیت در فضاهای عمومی شامل ابعاد مختلفی است:

۱. امنیت فیزیکی: شامل حفاظت از تهدیدات جسمی و جرایم می‌باشد. برای مثال، حضور پلیس، نظارت دوربینی و طراحی مناسب محیط می‌تواند به بهبود امنیت فیزیکی کمک کند.
۲. امنیت روانی: احساس آرامش و نبود ترس در فضاهای عمومی به امنیت روانی افراد کمک می‌کند. این بعد از امنیت به‌شدت وابسته به تجربیات شخصی و وضعیت‌های روانی افراد است.
۳. امنیت اجتماعی: این بعد شامل تعاملات اجتماعی مثبت و حس تعلق به جامعه است که منجر به کاهش ترس و افزایش احساس امنیت می‌شود.
۴. امنیت اقتصادی: شرایط اقتصادی منطقه و میزان فقر یا بیکاری نیز می‌تواند بر احساس امنیت اثر بگذارد. مناطق با وضعیت اقتصادی بهتر، معمولاً امنیت بیشتری دارند.

یافته‌های پژوهش حاضر با دیدگاه‌های نظری چشم‌انداز- پناهگاه، کنترل اجتماعی، پنجره‌های شکسته، رویکردهای فرهنگی و فمینیستی و دیدگاه روانشناختی همسو می‌باشد، همچنین نتایج پژوهش نشان می‌دهد که عوامل محیطی نظیر

نورپردازی، طراحی مناسب محیط، تراکم پوشش گیاهی و فضاهای باز و قابل مشاهده؛ عوامل اجتماعی نظیر حضور افراد دیگر، نظارت اجتماعی، ایجاد حس تعلق و همبستگی اجتماعی؛ عوامل روانی نظیر احساس آرامش و نبود ترس، تجربیات شخصی و وضعیت‌های روانی و عوامل اقتصادی نظیر وضعیت اقتصادی منطقه و میزان فقر یا بیکاری بر احساس امنیت در فضاهای عمومی تاثیرگذار می‌باشند. لازم به ذکر است که تناقضات و تفاوت‌هایی نیز در رابطه با ادراک امنیت، تعریف امنیت و عوامل اثرگذار بر امنیت در میان افراد مختلف وجود دارد. بازسازی مفهوم امنیت با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر شامل موارد زیر می‌باشد:

- امنیت، مفهومی چندبعدی و پیچیده است که شامل ابعاد فیزیکی، روانی، اجتماعی و اقتصادی می‌باشد.
- تأکید بر اهمیت نورپردازی و نظارت فعال به‌عنوان عوامل کلیدی در افزایش یا کاهش میزان امنیت.
- ضرورت توجه به تفاوت‌های ادراک امنیت میان افراد مختلف و نیاز به اتخاذ رویکردهای متنوع و متناسب با نیازهای جامعه.

پژوهش حاضر نشان می‌دهد که ادراک امنیت در فضاهای عمومی شهری تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل پیچیده قرار دارد و برنامه‌ریزان شهری باید به تمامی این ابعاد توجه نمایند و از روش‌های متنوع و مبتنی بر شواهد برای بهبود امنیت استفاده کنند. توجه به این عوامل می‌تواند به افزایش کیفیت زندگی شهروندان و ایجاد فضاهای عمومی امن و دلپذیر کمک نماید.

References:

1. Amiri, S.N., Kakizadeh, M.A., & Zamani, A. (2022). Evaluate Security Measurement Criteria in Urban Spaces Case Study: Kooti Neighborhood of Bushehr. *Journal of Police Geography*, 10(37), 53-82. [in Persian]
2. Appleton, J. (1975). *The Experience of Landscape*. John Wiley: Sons.
3. Asadpour, F., Shirdel, A. H., & Naghipour, P. (2024). Evaluation of perceptual indicators of physical environment affecting the inducement of citizen's sense of place in urban neighborhoods. *Journal of Energy and Buildings*, 10(8), 325- 350. [10.1016/j.enbuild.2024.114992](https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2024.114992)
4. Bille, M., & Sorensen, T. (2007). Lighting up the city: Cheap lampposts and expensive shadows in Copenhagen. *Journal of Material Culture*, 12(3), 263-291.
5. Cassels, S., & Guaralda, M. (2013). Safety perceptions in urban spaces: A study on the relationship between environmental variables and feelings of safety. *Journal of Environmental Psychology*, 35(9), 163-173.
6. Ceccato, V., & Hansson, L. (2016). *Mobility and safety in cities: Street use and perceptions of safety*. Routledge.
7. Cozens, P. (2008). Crime prevention through environmental design. *Journal of Architectural and Planning Research*, 25(3), 257-271.
8. Dosen, A. S., & Ostwald, M. J. (2013). Prospect-refuge theory: Reviewing the evolution and current state of a theoretical concept. *Journal of Environmental Psychology*, 33(8), 13-23.
9. Francis, J., Giles-Corti, B., Wood, L., & Knuiaman, M. (2012). Creating sense of community: The role of public space. *Journal of Environmental Psychology*, 32(4), 401-409. [10.1016/j.jenvp.2012.07.002](https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2012.07.002)
10. Jacobs, J. (1961). *The Death and Life of Great American Cities*. Random House.
11. Jafari Mehrabadi, M., & Sojoodi, M. (2015). Investigating the status of women's security in urban spaces (Case study: pedestrian bridges in Rasht). *Journal of Police Geography*, 3(10), 61-81. [10.48314/adb.v2i3.41](https://doi.org/10.48314/adb.v2i3.41) [in Persian]
12. Khanifar, H., & Moslemmi, N. (2019). *Principles and Foundations of Qualitative Research Methods; A New Practical Approach*. Tehran: Negah Danesh Publications. [in Persian]
13. Kuo, F. E., & Sullivan, W. C. (2001). Environment and crime in the inner city: Does vegetation reduce crime. *Journal of Environment and Behavior*, 33(3), 343-367. [10.1177/00139160121973025](https://doi.org/10.1177/00139160121973025)
14. Lin, Z., Jiao, W., Liu, H., Long, T., Liu, Y., Wei, S., He, G., Portnov, B. A., Trop, T., Liu, M., Li, X., & Wen, C. (2023). Modelling the public perception of urban public space lighting based on

- SDGSAT-1 glimmer imagery: A case study in Beijing, China. *Journal of Sustainable Cities and Society*, 88(13), 104-111. [10.1016/j.scs.2022.104272](https://doi.org/10.1016/j.scs.2022.104272)
15. Lis, A., Zalewska, K., Iwankowski, P., Betkier, K., Biliska, P., Dudar, V., & Łągiewka, A. (2024). Evaluation of sense of safety and privacy in parks in relation to the topography, the presence of dense vegetation and other people in the area. *Journal of Landscape and Urban Planning*, 242(19), 52-67. [10.1016/j.landurbplan.2023.104948](https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2023.104948)
  16. Michael, S. E., & Hull, R. B. (1994). Effects of vegetation on perceptions of safety and preference in an urban park. *Journal of Environmental Management*, 34(1), 139-147.
  17. Mouratidis, K. (2019). Built environment and social well-being: How does urban form affect social life and personal relationships?. *Journal of Cities*, 88(17), 118-125.
  18. Navarrete-Hernandez, P., & Afarin, K. (2023). The impact of nature-based solutions on perceptions of safety in public space. *Journal of Environmental Psychology*, 91(21), 80-99. [10.1016/j.jenvp.2023.102132](https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2023.102132)
  19. Navarrete-Hernandez, P., Luneke, A., Truffello, R., & Fuentes, L. (2023). Planning for fear of crime reduction: Assessing the impact of public space regeneration on safety perceptions in deprived neighborhoods. *Journal of Landscape and Urban Planning*, 237(42), 1-23. [10.1016/j.landurbplan.2023.104809](https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2023.104809)
  20. Newman, O. (1972). *Defensible Space: Crime Prevention through Urban Design*. Macmillan.
  21. Pirzadeh, Z., Asadi, R., & Khakpour, B.A. (2022). Analysis of the role of urban spaces in women's security (Case study: Shirvan city). *Journal of Urban Social Geography*, 9(2), 85-102. 10.22103/JUSG.2022.2076 [in Persian]
  22. Roy, S., & Bailey, A. (2021). Safe in the City? Negotiating safety, public space and the male gaze in Kolkata, India. *Journal of Cities*, 117(41), 67-81. [10.1016/j.cities.2021.103321](https://doi.org/10.1016/j.cities.2021.103321)
  23. Salimi, A. R. (2021). Recognizing the theories of urban security in public spaces from the perspective of theorists. *Journal of Architecture*, 8(19), 95-101. [in Persian]
  24. Shakour, A., Mohammadi, S., Qombari Hamedani, M., Latifi, Gh.R., & Babaei Eliasi, M. (2013). Desirability assessment of key factors affecting women's sense of security in urban open spaces (case study: Manfazl urban area of Naysar; Sanandaj). *Journal of Women and Society*, 14(2), 123-140. [in Persian]
  25. Sumartojo, S. (2022). Lighting and its effects on feelings of safety in public spaces. *Journal of Safety Science*, 144 (51), 1-18.
  26. Wilson, J. Q., & Kelling, G. L. (1982). Broken windows: The police and neighborhood safety. *Journal of The Atlantic Monthly*, 249(3), 29-38.
  27. Yu, D., & Fang, C. (2017). The dynamics of public safety in cities: A case study of Shanghai from 2010 to 2025. *Journal of Habitat International*, 69(18), 104-113. [10.1016/j.habitatint.2017.09.007](https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2017.09.007)